

Ἐνα τοιοῦτον ἀστέρα ἐκ τῶν λαμπροτέρων μάλιστα παρατήρησε κατὰ τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον ἐκ τοῦ ἐν Ἀθήναις ἀστεροσκοπείου ὁ διευθυντής αὐτοῦ Κ. Ιούλιος Σμίτ ἐκ τῆς ἐκθέσεως τοῦ ὁποίου ἀποσπῶμεν τὰ ἀκόλουθα. «... Διέδραμε δὲ (τὸ μετέωρον) τεταρτημόριον περίπου τοῦ οὐρανοῦ εἰς 21 δευτερόλεπτα, εἰς χρόνον δηλαδὴ τοσοῦτον μακρὸν, εἰς ὅσον δὲν διήρκεσε σχεδὸν οὐδεμία τῶν ἄχρι τοῦδε παρατηρηθεῖσων διαδρομῶν, καὶ διὰ τοῦ λαμπροτάτου καὶ σμαραγδοχρόου αὐτοῦ φωτός κατέστησεν ἀφανεῖς πάντας τοὺς ἀστέρας. Παρῆλθε δὲ ὅλος ἀψοφητὶ, τοῦλάχιστον ἐν Ἀθήναις δὲν ἠκούσθη οὐδὲ μετὰ τὴν παρέλευσιν αὐτοῦ βροντὴ οὐδεμία. Διὰ τηλεσκοπίου, ὀκτάκις μεγεθυντικῶς ἐφαίνετο τὸ πυροειδὲς ἐκεῖνο μετέωρον ὅτι συνίστατο ἐκ δύο πυρίνων σωμάτων, σταγονοειδῶν τὸ σχῆμα, τὰ ὅποια παρακολουθοῦμενα ὑπ' ἄλλων μικροτέρων καὶ στρουγύλων καὶ ὁμοίως πυροειδῶν, διέθεον σύροντα πάντα ἑπισθεν ἐκτῶν φλογοειδεῖς κόμας παραλήλους, αἵτινες ὅμως ὡς μία μόνον ἐφαίνοντο εἰς τὸν ψιλὸν ὀφθαλμόν.»

Περὶ τοῦ ἰδίου τούτου μετεώρου ὁ Κ. Α. Βέρροιος εἰς ἐπιστολὴν δημοσιευθεῖσαν εἰς μίαν τῶν Ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων, ἀναφέρει ὅτι ἐφθασε σῶν καὶ λαμπροφανὲς ἄνωθεν τῶν ἀμπελίων τῆς Πύλου, ἐνθα διεχωρίσθη εἰς δύο κοκκινόφανῃ μέρη, σθεσθέντα ἑπισθεν τῆς Σφακτηρίας, καὶ μετὰ ὃ περίπου λεπτὰ ἠκούσθη φοβερὸς οὐράνιος κρότος ὅστις ἐξύπνησε καὶ αὐτοὺς τοὺς βαθέως κοιμωμένους. Προσθέτι δὲ ὅτι τὰ τοιαῦτα μετέωρα ἡ χωρικὴ μας ἀστρονομία ὀνομάζει κόμματα ἀστέρων καὶ ὅτι οὐ μόνον μετὰ τὸ σῶμα κροτοῦσι καὶ διαχύνουσι πυριτώδη καπνὸν καὶ ὀσμήν, ἀλλὰ καὶ τέφρην διασπείρουσιν, ἥτις φθάνουσα εἰς τὴν γῆν, διασθερίζει ἐνίοτε τὰ τρυφερά φύλλα τῶν γρότων καὶ τῶν δένδρων ὡς νὰ ἐπιπτεν ἐπ' αὐτῶν κόνις σιδήρου.

Οἱ ἀερόλιθοι καταπίπτουσιν ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ἀνωτέρω εἶδομεν εἰς τρίμματα ὅτε μὲν μικρά ὅτε δὲ καὶ ὀγκωδέστατα, ὅποια εἶναι τὸ εἰς τὴν Σιβηρίαν ὑπὸ τοῦ Πάλλα ἀνευρεθὲν, ἔχον βάρος 1,400 λιτρῶν, τὸ εἰς Ὀλούμπα πλησίον τοῦ Saint-yago περίπου 25,000 λιτρῶν, τὸ εἰς τὰ περίχωρα τοῦ Δουράγκου ἐν Μεξικῇ, 37,000 λιτρῶν καὶ τέλος τὸ παρὰ τὰς ὄχθας τῆς Σενεγάλης εὕρισκόμενον, ὅπερ εἶναι καὶ τὸ ὀγκωδέστατον πάντων τῶν ἄχρι τοῦδε παρατηρηθέντων. Περιέχουσι δὲ οἱ ἀερόλιθοι πολυεῖδεις ὕλας οἷον σιδηρον, μαγγανή-

σιον, θεῖον, νικελον, χρώμιον καὶ τὸ 4/3 σχεδὸν ὅλων ἐν γένει τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν ἀπλῶν οὐσιῶν. Παρατηρήθη μάλιστα ἐνίοτε ὅτι κατέπεσεν ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ καθαρὸς ὅλος σιδήρος εἰς μέρη ἰδίως ὅπου οὔτε μεταλλεῖα, οὔτε σιδηροχεῖα ὑπάρχουσι καὶ τοιοῦτος εἶναι καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ Πάλλα ἐν Σιβηρίᾳ ἀνευρεθείς. Ὁ Οὐμβόλδος λέγει ὅτι πολλάκις ἐνῶ ὁ οὐρανὸς εἶναι καθαρῶτατος παρουσιάζεται μικρὸν νέφος, τὸ ὅποιον διαρρήγνυμενον μετὰ πατάγου κατακρημνίζει ἐπὶ τῆς γῆς βροχὴν λίθων ἐνίοτε μάλιστα τοιαῦτα νέφη διατρέχουσι μεγάλας ἐκτάσεις σπείροντα πλῆθὺν συντριμμάτων ἀνίσων ἀλλ' ὁμοίας φύσεως. Ἄλλοτε πάλιν, προσθέτει, πίπτουσιν ἀερόλιθοι, ἀλλὰ σπανιώτατον τοῦτο, οὐδὲ νέφους φανέντος, οὐδ' ἄλλου τινος προγνωστικῶν σημείου, ὅπως συνέβη κατὰ τὸ 1843, ὅτε πλησίον τῆς Πρωσικῆς πόλεως Μιλχούζης κατέπεσε μέγας ἀερόλιθος, βροντίσας καθάπερ κεραυνός.

Παραίνοντες δὲ τὰ περὶ ἀερόλιθων παρατηρούμεν ὅτι πολλοὶ τῶν φυσιογράφων διακρίνονται ὅτι οἱ ἀερόλιθοι ἐκσφενδονίζονται ὑπὸ τῶν ἠφαιστειῶν τῆς Σελήνης, πρᾶγμα ὅλως ἀπίστευτον καὶ ἐναντίον εἰς τοὺς περὶ βαρύτητος νόμους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ περὶ συγκριτικῆς ἀνατομίας καὶ φυσιολογίας τοῦ ἐγκεφάλου, ἀναγνωσθεῖσα ἐν τῇ ἱατρικῇ ἐταιρίᾳ ὑπὸ τοῦ ἀντιπροέδρου αὐτῆς Π. Γ. Κυριακοῦ.

Μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ περιεργείας ἀνεγνομεν τὴν πραγματείαν ταύτην τοῦ διακεκριμένου ἱατροῦ καὶ καθηγητοῦ τῆς ἱατρικῆς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Πανεπιστημίῳ Κυρίου Π. Γ. Κυριακοῦ, τὴν ἐξετάζουσιν τὸ κυριώτερον τῶν ὀργάνων τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ἐγκέφαλον αὐτοῦ. Ἀντὶ πάσης ἀναλύσεως κατὰχωροῦμεν χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Χρυσάλλιδος τὸ τελευταῖον μέρος τῆς πραγματείας ταύτης, πεποιθότες ὅτι μεγάλως εὐχαριστοῦμεν αὐτούς. Ἡ ἐξέτασις τοιούτων σπουδαίων ἀντικειμένων μεγάλως ὠφελεῖ τὴν κοινωνίαν, γινόμενη μάλιστα ὑπὸ ἀνδρῶν ἐγνωσμένης παιδείας καὶ ἐπιστημόνων. Δικαιοσύνης ὅθεν ἔργον ἐπιτελοῦντες, πολλὰς ἀπονέμομεν ἐπαίνους τῷ ἀξιολύτῳ συγγραφεῖ διὰ τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἔργον αὐτοῦ.

«Ἐπειδὴ δὲ διαφεύγει ἡμῖν ἡ ἀληθὴς κλίμαξ

πρὸς καταμέτρησιν τῶν βαθμῶν τῆς ὀργανώσεως, μετ' ἐπιφυλάξεως δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ἑτέραν ὁμολογίαν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος διαφέρει ὀλιγώτερον τοῦ σκιμπατζε καὶ οὐραγκουτάνου ἢ ὅσον τὰ ζῶα ταῦτα διαφέρουσι τῶν ἄλλων πιθήκων. Εἰς τὸ ἴδιον δὲ φθάνει τις ἀποτέλεσμα, ὅταν πρόκειται καὶ περὶ ἀνατομικοῦ τινος χαρακτῆρος· ἐν τοῦτοις ἂν καὶ τάττωσι τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν αὐτὴν τῶν πιθήκων ἀνατομικὴν θέσιν, χωρίζουσιν ὁμῶς αὐτοὺς διὰ τῆς ἀδύσου τῆς κρίσεως καὶ φρονούσιν ὅτι οὐδέποτε ὁ λόγος δύναται νὰ ἐξαρτῇται ἐκ τῶν φαινομένων τῆς ὀργανώσεως· ὁ ἐγκέφαλος λ. χ. ἐνὸς κωφκλάου ἢ ἐνὸς πίθηκος δύναται νὰ ἦναι παρεμφερὲς καθ' ὁλοκληρίαν τοῦ ἐγκεφάλου εὐφυοῦς ἀνθρώπου, ἀλλ' εἰς μὲν τὸν πρῶτον εἶναι ὡς ὠρολόγιον, οὗτινος ἐθλάσθη τὸ μέγα ἐλατήριον, εἰς δὲ τὸν δεῦτερον ὡς ὠρολόγιον ἐκινῆσει εὐρισκόμενον· ἀμφοτέρω τὰ ὠρολόγια ταῦτα ὁμοιάζουσιν, ἀλλὰ μία θριξ ἢ μέρων τι σκωρίας ἐπὶ τινος τροχοῦ μόλις διὰ τοῦ θοθαλμοῦ τοῦ ὠρολογοποιοῦ δυνάμενον νὰ παρατηρηθῇ παρεμποδίζει εἰς τὸ δεῦτερον πᾶσαν κίνησιν. Ὁ δὲ K. Hunley συνωδᾷ τῇ γνώμῃ ταύτῃ ἀποφάνεται, φρονῶν ὅτι ἡ ὑπαρξίς τῆς ἐνάθρου λαλιᾶς ἀποτελεῖ τὸ μόνον καὶ μεγαλειότερον διακριτικὸν γνώρισμα τοῦ ἀνθρώπου, διότι ἡ μικρὰ καὶ μόλις διακρινόμενη ἀνατομικὴ διαφορά τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν πιθήκων δύναται νὰ ἦναι ἡ πρώτη καὶ κυριώτερα αἰτία τῆς ἀκαταλογίστου καὶ ἀπείρου ἀντιθέσεως αὐτῶν ἀπ' ἀλλήλων.

Ὁ K. Gratiolet γνωματεύει ἐπίσης ὅτι ἡ λαλιὰ ἀποτελεῖ τὸν εἰδικὸν χαρακτῆρα τῆς τοῦ ἀνθρώπου νοημοσύνης, λέγων ὅτι οἱ σμικρὸν ἐγκέφαλον ἔχοντες ἄνθρωποι, δύνανται νὰ λαλῶσιν· οὐδεὶς ὅμως πίθηκος ἐλάλησέ ποτε· ἀποδίδων δὲ πλειότεραν σημασίαν εἰς τὰς ἀνατομικὰς λεπτομερείας δι' ὧν διαφέρει ὁ ἀνθρώπινος ἐγκέφαλος τοῦ τῶν πιθήκων κατατάττει τὸν ἄνθρωπον συμφῶνως μετὰ τὸν Serre καὶ τὸν Ge. froy. Saint Hillaire εἰς χωριστὸν βασιλεῖον, ὅπερ βασιλεῖον τοῦ λόγου ἐπονομάζει. Δι' εὐφρων δὲ παραδείγματων ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ δύναμις περὶ τὸ λαλεῖν εἶναι ἀναπόφευκτον τῆς ἀναπτύξεως τοῦ λόγου παρακολούθημα, « ἡ δύναμις αὕτη λέγει ἀποδίδουσα εἰς τὴν διάνοιαν τὴν ἀπὸ τῆς δουλείας τῶν αἰσθητηρίων ἐλευθερίαν εἶναι ἡ βάσις τῶν ἰθικῶν ιδεῶν. »

Λεπτοτάτη τις ἀνάλυσις ἔσως ἀνεκάλυπτεν ἐν τῇ λειτουργίᾳ τῆς λαλιᾶς τὴν δύναμιν ἐκείνην τὴν ἐπιτρέπουσαν ἡμῖν ν' ἀνερχώμεθα ἐπὶ πολλῶν ἐτέ-

ρων γνώσεων, αἵτινές εἰσι τὸ θεμέλιον τοῦ ὅλου οἰκοδομήματος τῆς ἀνθρωπίνου διανοίας· ἡδυνάτο τις νὰ εἴπῃ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ὅτι ἡ ἰδιότης αὕτη ὀργανοποιεῖ πῶς τὸν λογισμὸν, ὡς ἤβελεν εἰπεῖ, ὅτι καὶ ἡ ζωικὴ δύναμις ὀργανοποιεῖ τὴν ἀδρανῆ ὕλην· τότε λοιπὸν ἡ παρουσία τῆς λαλιᾶς εἶναι ἄραγε τὸ φαινόμενον, ὅπερ μετεβίβασε τὸ ἡμέτερον εἶδος ἐκ τῆς κυρίας ζωότητος εἰς τὴν ἀνθρωπότητα; αἱ δὲ ἄναρθροι φωναὶ τῶν ζώων ἡδυνήθησαν ἄραγε νὰ μεταποιηθῶσιν εἰς ἐνάρθρον λαλιὰν κατόπιν ἀναπτύξεώς τινος ὀργάνου; ἡ φιλοσοφία τῶν γλωσσῶν, ἡ σύνταξις αὐτῶν δύναται νὰ ὦσιν ἄραγε δυναμικῶς ἐξηγημέναι ἐν τοῖς ἥχοις ἐκείνοις, ἐν οἷς δὲν ἐκφράζονται ἡ μονότονοι ἐκφωνήσεις τῆς χαρᾶς, τοῦ ἄλγους καὶ τῆς φρίκης; Εἶναι ποτε δυνατόν ἐν τοῖς ζώοις τῆς ἀνωτέρας τάξεως νὰ ἐνυπάρχῃ ὁλόκληρὸς τι μηχανισμὸς προπαρασκευάζων ταῦτα εἰς τὴν λογικότητα ἀλλ' ὅστις μένει ἀδρανὴς ἕνεκα ὕλικου τινος καλύμματος; Οἱ φιλόλογοι ἐν γένει ὁμοφρονοῦσιν ἐπὶ τῆς μορφώσεως τῶν γλωσσῶν, ἀναγνωρίζοντες ὅτι ἐσχηματίσθησαν αὐτομάτως, παρήχθησαν δὲ ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου ὥσπερ τὸ ἄνθος παράγεται ἐκ τοῦ δένδρου. Παράδοξον δὲ εἶναι ὅτι ἡ φιλολογία ὡς ἡ ἀνατομία δι' ὁδῶν διαφόρων βαδίζουσα φθάνουσιν εἰς παρακείμενα σχεδὸν σημεία. Καὶ ἡ μὲν πρώτη ἀναγνωρίζει εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅτι οὗτος ἐγένετο κάτοχος τῆς λαλιᾶς, ἡ δὲ δευτέρα ἐμποιεῖ εἰς ἡμᾶς τὴν σκέψιν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἔπαυσε τοῦ νὰ ἦναι πίθηκος ἢ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐλάλησε. Καὶ τοῦτο μὲν εἶναι ὑπόθεσις, ὅτι ὅμως φαίνεται βέβαιον τῷ K. Hunley εἶναι ὅτι ἡ διαφορά τῆς κατασκευῆς ἢ χωρίζουσα ἡμᾶς ἐκ τῶν ἀλόγων ζώων εἶναι ὀλιγώτερον προφανὴς, ἢ ἡ χωρίζουσα ταῦτα ἀλλήλοις.

Καὶ οἱ μὲν ὕλισται πρὸ πολλοῦ ἔθεσαν τὸ ζήτημα, ὅτι μετὰ τὴν ἀναπτύξεως τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῆς ψυχῆς ὑπάρχει ἀναλογία ἀξιοπαρατήρητος, ἀλλ' ἡ ἀπόδειξις εἶναι ἐπιπόλαιος καὶ αὐθαίρετος ὅλος· Διότι ἐνῷ ὁ λόγος γίνεται περὶ παραληλισμοῦ, δὲν τίθενται ὅμως αἱ ἀρχαὶ τῆς παραληλίου ταύτης γραμμῆς. Διὸ ὁ περιφημὸς Bär ἐλλόγως ἀπῆντησεν, ὅτι τὸ ζωικὸν βασιλεῖον δὲν σχηματίζεται καθ' ἓνα καὶ μόνον τύπον· ἀλλ' ἂν τοῦτο ἦναι ἀληθές τότε αἱ συγκρίσεις ὅλαι εἶναι καὶ ἀβέβαιαι καὶ ἀμφοτέρωθεν· Δυνάμεθα δὲ πλεῖστα ὅσα παραδείγματα νὰ παραθέσωμεν πρὸς τὴν ιδεάν μας ταύτην· οὕτω ὁ ἐγκέφαλος τῶν μαλακίων συγκριτικῶς ὡς πρὸς τὸν τῶν ἐντόμων εἶναι

πλέον ανεπτυγμένος· καὶ ἐν τοσούτῳ παρὰ τοῖς ἐντόμοις αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις εἶναι πολὺ ἀνεπτυγμέναι, καὶ ἀνθέλωμεν ἀκριβέστερον νὰ συγκρίνωμεν τοὺς ἰχθύς μὲ τὰ ἀμφίβια τότε τὰ τελευταῖα ὑπερβαίνουνσι πολὺ τούτων εἰς πρὸς τὴν κατασκευὴν τοῦ ἐγκεφάλου οἱ πλησιέστεροι τῷ ἀνθρώπῳ εἶναι οἱ πίθηκες, καὶ ἐν τοσούτῳ καὶ ὁ ἐλέφας καὶ ὁ σκύλος καὶ ὁ ἵππος δὲν εἶναι κατώτεροι τοῦ πίθηκος ὡς πρὸς τὰς ψυχικὰς δυνάμεις. Ὁ ἐγκέφαλος τοῦ δελφίνος εἶναι ἐκ τῶν μᾶλλον ἀνεπτυγμένων μεταξὺ τῶν ζώων, καὶ ἐν τοσούτῳ ὁποῖα σύγκρισις μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ κάστορος ὡς πρὸς τὰς ψυχικὰς ἐνεργείας! Ἐλθωμεν καὶ εἰς πλησιέστερας συγκρίσεις· μεταξὺ τῶν παχυδέρμων ἐλεφάντος καὶ χοίρου ἡ ἀνατομικὴ κατασκευὴ τοῦ ἐγκεφάλου μόλις σμικροτάτην παρουσιάζει τὴν διαφορὰν, καὶ ἐν τοσούτῳ ὁποῖα κολοσσαία διαφορὰ τῶν ψυχικῶν ἐνεργειῶν μεταξὺ τῶν δύο τούτων ζώων! Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων παραδειγμάτων ἐξάγεται σαφῶς πόσον ἐσφαλμένη εἶναι ἡ παράλληλος, ἣν οἱ ὀλισθαίνει ἄγουσι.

Τὸ βέβαιον δ' εἶναι ὅτι ὁ ἐγκέφαλος τοῦ ἀνδρὸς εἶναι κατὰ μέσον ὅρον μεγαλειότερος τοῦ τῶν γυναικῶν, καὶ ὅτι οἱ ἔξοχοι τὸν νοῦν ἔχουσι καὶ πλειοτέρους γύρους καὶ ἐγκέφαλον μεγαλειότερον· ὁ ἐγκέφαλος τοῦ Κυβιέρου ἐξύγισεν 75 οὐγγίας 4 δραχμὰς καὶ 36 κόκκους = δράμια 626· ὁ δὲ ἐγκέφαλος τοῦ Δυπιτρίνου 74 οὐγγίας ἤτοι δράμια 616. Εἰς τὰ ζῶα δὲν εὐρέθη οὐδέποτε τόσον βάρος· ὁ Haller καὶ ὁ Ρουδόλφος εἰς πολυπληθῆ πειράματα εὗρον ὡς ἀνώτατον ὅρον 4—5 φούντις τὸν ἐγκέφαλον τῶν ζώων· μόνον ὁ ἐγκέφαλος τοῦ δελφίνος φέρει βάρος 6—9 φούντις, ἀλλὰ τὰ πτηνὰ καὶ τοὶ ἔχοντα τὸν ἐλαφρότερον ἐγκέφαλον παρυσιαῖζουσιν ἐν τοσούτῳ ἀνεπτυγμένους τὰς ψυχικὰς δυνάμεις.

Ὁ ἐγκέφαλος τοῦ ἀνθρώπου ἀπαρτίζει τὸ 1]35—1]60 τοῦ ὅλου σώματος, ἐνθ' εἰς τοὺς πίθηκας μόλις τὸ 1]28—1]22, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀναλογία κατέστη αἱ παρατηρήσεις τοῦ Κυβιέρου ἀπέδειξαν λεκανοσμένην.

Ἀφοῦ ὁ ἐγκέφαλος ἀναντιρρήτως καθίσταται ἡ ἑδρα τῶν ψυχικῶν δυνάμεων, ἐξ ἀνάγκης ἡ ὀργάνωσις τοῦ ἐγκεφάλου πρέπει νὰ ἐξασχῇ τὴν μεγαλύτεραν ἐπιρροήν, καὶ ἀληθῶς οὐδὲν ὄργανον ἔχει ποικιλωτέραν αὐτοῦ καὶ ἐντελεστεράν κατασκευήν.

Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι ὁ ἐγκέφαλος εἶναι τὸ μοναδικὸν ὄργανον τῆς λογικότητος, ὅτι δι' ἱκανοῦς

λόγους πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ μέγας ἐγκέφαλος εἶναι ἀναντιρρήτως ἡ ἑδρα τῆς συνειδήσεως, τῆς θελήσεως, καὶ ἐν γένει ὅλων τῶν πνευματικῶν ἐνεργειῶν, καὶ ὅτι αἱ μὲν λευκαὶ ἴνες ὑπηρετοῦσι λίαν πιθανῶς εἰς ἔνωσιν τῶν διαφόρων μερῶν τῆς φαιᾶς οὐσίας, εἶναι δηλ. συνδετικὸς ἰσθός· αὐταὶ δ' εἰσιν ἀναίσθητοι, καὶ ὅτι ἡ ἰδιότης τῶν συναθροίσεων τοῦ λόγου κεῖται· εἰς τὸ ἐμπροσθεν μέρος τοῦ μεγάλου ἐγκεφάλου, ὅτι οἱ ἐκτεροειδεῖς γυροὶ ἀνταμφιλέκτως ἐξασκοῦσι μεγίστην ἐπιρροήν ὡς πρὸς τὴν ἐγκεφαλικὴν ἐνέργειαν, διότι ἡ φαιὰ οὐσία ἔτι μᾶλλον διὰ τῶν γύρων αὐτῶν πολλαπλασιάζεται· ἐλέγχθη δὲ ἀνωτέρω, ὅτι ἡ φαιὰ οὐσία εἶναι τὸ ἐνεργητικὸν τοῦ ἐγκεφάλου στοιχεῖον, ἀλλ' ἡ κατ' ἐπιφάνειαν φαιὰ οὐσία ἐνεργεῖ, ἡ δὲ ἐνδον καὶ ἐσωτερικὴ ἐξυπνρετεῖ μόνον αἰσθήσεις, καὶ πρὸς τοῦτο συμμαχεῖ ἡμῖν ἡ συγκριτικὴ ἀνατομία. Διὸ εἰς ὅλα τὰ κατώτερα θηλαστικά ζῶα, ἡ δὲν ὑπάρχουσι γυροὶ ἢ ἂν ὑπάρχωσιν εἰσὶ μικροὶ, μόνον δὲ οἱ πίθηκες ἔχουσιν ἐντελεστεροὺς.

Ἀλλὰ ποῖα ἡ ἐνδόμυχος ἐργασία τοῦ ὀργάνου τούτου εἰς τὴν ἐκδήλωσιν ἢ ἐκτέλεσιν τῶν διαφόρων ἠθικῶν πράξεων; τοῦτο εἶναι ἄγνωστον· εἰς μάτην δὲ ἐφιλοσόφησεν Ἀριστοτέλης καὶ Πλάτων, Λόκ καὶ Κονδιλιάκ, Δεστοῦτος, Τρασὺ καὶ Μονταίγνος, Λειβνίτιος, Κάντιος, Φίχτιος, Σχελίγγιος καὶ Ἐγκελς· διότι, ὡς ὀρθῶς λέγει ἡ Κυρία Στάελ, τὸ αἰνίγμα καὶ μυστήριον τοῦ ἐγὼ καταβιβρώσκει ὡς σφιγξ τὰ μυρία ὅσα συστήματα ἄτινα καυχῶνται ὅτι ἀνεκάλυψαν τὸ στραινόμενον τῆς λέξεως, καθότι ἡ μεταφυσικὴ εἶναι ὠκεανὸς ἄνευ ὁρίων.

Ἀύσις τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ φυλλαδίῳ αἰνιγμάτων.

1. Ἀλέκτωρ. 2. Τὸ γράμμα τοῦ ἀλφειοῦ Η

ΑΙΝΙΓΜΑ Γ'.

Στὸν μέγαν μὲ εὐρίσκεις
Καὶ εἰς τὸν μικρὸν ἐπίσης
Καὶ ἡ γραῖα Μαῖα μ' ἔχει
Πάντος' ἐπὶ κεφαλῇ της·
Ἐνθ' δ' εἶμαι τόσον μέγα
Ὡς οὐδ' εἰς τὸ πᾶν χωρῶ,
Εἰς τοῦ μύμμηκος τὸ σῶμα
Τρισευκόλως εἰσχωρῶ.

Παροράματα. — Εἰς τὸν ἕκτον στίχον τοῦ ἐν τῷ Α' φυλλαδίῳ Β' αἰνίγματος ἀνάγνωθι κητῶν ἀντὶ νυκτῶν. Κατὰ λάθος ἐτέθη ἐν τέλει τοῦ διηγήματος "ἡ μικρὰ Λουίζα", ἡ ὑπογραφή τοῦ διορθώσαντος συντάκτου κ. Ν. Πασχάδης ἀντὶ τῆς λέξεως "ἀκολουθεῖ".